

UÇUŞ HAREKÂT UZMANI LİSANS YÖNETMELİĞİ (SHY-UHU)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, uçuş harekât uzmanı personelinde aranacak niteliklere, bu kişilere verilecek eğitime ve uygulanacak sınavlara, lisanslandırma ile ilgili usul ve esaslara, uçuş harekât uzmanı eğitim kuruluşu olarak yetkilendirilmek için gerekli olan niteliklere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, sivil havacılık işletmelerini ve bu işletmelerde görev yapan uçuş harekât uzmanını, uçuş harekât uzmanı eğitimi konusunda yetkilendirilen kuruluşları ve bu kuruluşlarda görev yapan yönetici ve eğitici personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, **(Değişik ibare:RG-15/1/2019-30656 Mükerrer)** 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 441 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago’da 7/12/1994 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun ile yürürlüğe girmiş olan Şikago Sözleşmesi’nin Ek-1’ine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- CPL: Ticari Pilot Lisansını,
- CRM: Ekip Kaynak Yönetimini,
- CRMI/DRMI: Ekip Kaynak Yönetimi/Dispeç Kaynak Yönetimi Eğitmenini,
- DEEK: Uçuş Harekât Uzmanı Eğitim El Kitabını,
- DGR: Tehlikeli Maddeler Regülasyonunu,
- DRM: Dispeç Kaynak Yönetimini,
- EASA: Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansını,
- FDI: Öğretmen Uçuş Harekât Uzmanını,
- Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- ICAO Annex 1: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının yayımlamış olduğu Şikago Sözleşmesinin Uçuş Ekibi Lisanslandırma konularındaki düzenlemelerini,
- ICAO Doc 7192-AN/857 PART D-3: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının yayımlamış olduğu uçuş harekât uzmanına ilişkin kuralları,
- Eğitim kuruluşu: Uçuş harekât uzmanı eğitimi vermek üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş özel veya tüzel nitelikteki kurum veya kuruluşları veya kendi personelini yetiştirmek üzere uçuş harekât uzmanı eğitimi verme konusunda Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen havayolu işletmelerini,
- Öğretmen uçuş harekât uzmanı: En az 5 yıl uçuş harekât uzmanı olarak fiilen çalışmış, eğiticinin eğitimi konusunda eğitim görmüş veya pedagojik formasyon eğitimi almış ve konu/yetkilendirme ile ilgili başvurusu bağlı bulunduğu bölüm yöneticisi tarafından yapılmış; sonucunda da Genel Müdürlük tarafından değerlendirme yapılarak lisansına öğretmen uçuş harekât uzmanı yetkisi işlenmiş kişileri,
- Staj: Toplam 30 iş günü süresince, uçuş harekât uzmanı ofisinde veya operasyon kontrol merkezinde, vardiya görevine dâhil olarak, lisanslı uçuş harekât uzmanı gözetiminde uçuş planı hazırlama, ekip brifingi verme ve uçuş takip süreçleri gibi faaliyetleri ihtiva eden eğitimi,
- Tazeleme eğitimi: Eğitim kuruluşları tarafından hazırlanan uçuş harekât uzmanı eğitim el kitabında veya havayolu işletmelerinin işletme el kitabında tanımlanmış, ICAO Doc. 7192-AN/857

PART D-3 içerisinde yer alan eğitim programında belirtilen konu başlıkları esas alınarak hazırlanmış teorik eğitimi ihtiva eden, yıllık periyotlarda gerçekleştirilen, Genel Müdürlük tarafından onaylı eğitim programını,

o) Uçuş harekât uzmanı: Sivil hava araçlarının uçuş operasyonunun ulusal ve uluslararası sivil havacılık kurallarına uygun olarak planlanması, uygulanmasının takip edilmesi, yönetimi ve kontrolünü sağlamakla sorumlu lisanslı personeli,

ö) Uygulamalı eğitim: Vardiya görevine dahil olmaksızın sınıf ortamında örnekleme yöntemiyle uçuş planı hazırlama, ekip brifingi verme ve uçuş takip süreçleri ile toplam 25 saatlik pratik eğitim ile uçuş operasyonunun gözlemlendiği 4 saatlik simülatör uçuşunu ihtiva eden eğitimi, ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilmeyen tanım ve kısaltmalar için ICAO ve EASA tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanım ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim Kuruluşu Yetkilendirilmesi

Yetki belgesi zorunluluğu

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmeyen kuruluşlar uçuş harekât uzmanı eğitimi veremez. Bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmek isteyen eğitim kuruluşuna verilen yetki, belirli şartlara ve süreye bağlanabilir.

(2) Milli güvenliğin ve kamu düzeninin tehlikeye girebileceği durumlarda veya yetki talep eden kurum veya kuruluşun gerçek veya tüzel kişi kurucu ortakları ile temsile yetkili yöneticilerinin 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı hapis cezasına ya da affa uğramış olsa veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiş olsa bile 5237 sayılı Kanunun ikinci kitabının birinci kısmının bir ve ikinci bölümündeki suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan veya zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından veya trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçundan hüküm giymiş olmaları halinde yetki verilmez.

İlk başvuru

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında ilk defa yetki almak için başvuran eğitim kuruluşlarından Ek-1'de belirtilen bilgi ve belgeler istenir.

(2) Sorumlu yöneticinin istenen bilgi ve belgeleri tam ve eksiksiz olarak göndermesi ve Genel Müdürlük tarafından gerekli nitelikleri taşıdığına tespiti halinde dosyada sunulan verilerin teyit edilmesi ve fiziki şartlar ile eğitim olanaklarının yerinde görülmesi maksadıyla ilgili kuruluş tesislerinde denetleme yapılır.

Denetleme

MADDE 7 – (1) Eğitim kuruluşu faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası mevzuatta belirlenen standartlara uygunluğu, Genel Müdürlük tarafından haberli veya habersiz şekilde denetlenir.

(2) Denetlemeler, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan denetim usullerine uygun olarak yapılır.

İlk yetkilendirme ve yetkinin uzatılması

MADDE 8 – (1) Yetki belgesi, bu Yönetmelikte istenen gerekliliklerin sağlanması koşuluyla Genel Müdürlük tarafından düzenlenir ve belli aralıklarla yenilenir. İlk yetkilendirme en fazla bir yıl için düzenlenir. Yenileme süreleri üç yıldan fazla olamaz.

(2) Yetkilendirme ile birlikte, sorumlu yönetici personel adına düzenlenmiş Yönetici Personel Onay Formu (Form-4) ve eğitim kuruluşunun Ek-2'de belirtilen DEEK'i onaylanır. Onay formunun güncel hali Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayımlanır.

(3) Eğitim kuruluşunun organizasyonunda, tesislerinde ve DEEK'te zaman içerisinde yapılacak her türlü değişiklik Genel Müdürlük onayına tabidir.

Yetkinin geçerliliği

MADDE 9 – (1) Eğitim yetkisi, yetki belgesinin geçerlilik süresi dolmadığı, iptal edilmediği veya askıya alınmadığı sürece ve bu Yönetmelik kapsamında ICAO Annex 1 ve ICAO Doc 7192-AN/857 PART D-3 şartlarını sağlaması koşuluyla geçerlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim Kuruluşunun Yapısı

Tesisler

MADDE 10 – (1) Tesisler ile ilgili aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Eğitim kuruluşu, planlanan tüm eğitimler ve sınavlar için gerekli ortam ve olanakları yeterli ölçekte karşılayan, olumsuz hava koşullarından etkilenmeyecek tesislere sahip olmak zorundadır.
- b) Eğitim ve sınav alanları, öğrencilerin rahatını sağlayacak şekilde uygun ışık, gürültü, sıcaklık ve nem seviyesine sahip olmak zorundadır.
- c) Herhangi bir ders için açılan her bir sınıfta eğitim alan öğrenci sayısı 15 kişiden fazla olamaz.
- ç) Eğitim kuruluşu, bünyesindeki eğitmenler ve sınav sorumluları için uygun çalışma ofisleri sağlar.
- d) Eğitim kuruluşu, eğitim kayıtları ve sınav evrakları için arşiv bulundurur ve kayıtları saklar.
- e) Eğitim kuruluşu, eğitim içeriği ve seviyesine uygun güncel teknik materyali içeren bir kütüphaneye sahip olmak zorundadır.
- f) Onaylı yerlerin dışında eğitimin gerçekleştirilebilmesi için, eğitim kuruluşu Genel Müdürlükten onay almak zorundadır.

Organizasyon

MADDE 11 – (1) Eğitim kuruluşu, bu Yönetmelikte belirtilen eğitim gerekliliklerini karşılayabilmek amacıyla kendisinden istenebilecek bilgi ve belgeleri, en geç 48 saat içerisinde Genel Müdürlüğe sunabilecek imkânlarla sahip olmak zorundadır. Eğitim kuruluşu ayrıca Genel Müdürlükçe yeterli görülecek organizasyon yapısı ile kalite sistemini kurar ve faaliyetleri süresince aktif olarak muhafaza eder.

a) Eğitim kuruluşu, sorumlu müdür ile bu sorumlu müdüre doğrudan bağlı olarak çalışmak üzere, eğitim ve kalite konularından sorumlu birer yönetici personel görevlendirir. Bu yöneticiler, görev aldıkları konularda sorumlu müdür ile birlikte Genel Müdürlüğe karşı da sorumludurlar.

b) Söz konusu sorumlu yöneticiler, yeterlilikleri Genel Müdürlük tarafından incelenerek uygun görülmesi halinde yetkilendirilir. Genel Müdürlük, söz konusu sorumlu yöneticilere ilişkin kabul edilen yönetici onay formlarını, yapılacak denetleme, inceleme veya değerlendirme sonucu iptal etmeye yetkilidir.

c) Eğitim kuruluşunda görev yapan yönetici personelden herhangi birisinin görevden ayrılması durumunda, eğitim kuruluşu tarafından en geç 10 gün içinde Genel Müdürlüğe bilgi verilir. Ayrılan yönetici personelin yerine kuruluş tarafından 45 günlük süre içerisinde bu Yönetmelikte belirlenen niteliklere sahip personel görevlendirmesini yaparak personele ait belgelerle birlikte onay için Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur.

(2) Eğitim kuruluşu, yetkisine uygun olarak teorik ve uygulamalı eğitimi planlayacak, gerçekleştirecek yeterli sayıda daimi personeli istihdam eder.

(3) Eğitim kuruluşu daimi olarak en az bir FDI yetkisine sahip personel istihdam eder.

(4) Müfredat dâhilindeki DGR, CRM/DRM gibi uzmanlık gerektiren dersler, alanında uzman, eğiticinin eğitimi veya pedagojik formasyon eğitimi almış ve içlerinden biri FDI olmak üzere en az 3 eğitmen tarafından verilir.

(5) DGR ve CRM/DRM eğitmenlerinin, 13 üncü maddede belirtilen niteliklere sahip olması ve bu nitelikleri aldıkları eğitimi, lisans ve sertifikalarla belgelemesi gereklidir.

(6) Eğitim kuruluşunda görevli eğitmenler ve sınav sorumluları, yeni teknolojiler, insan faktörleri ve güncel eğitim teknikleri gibi konularda prosedürlere bağlı olarak bilgilerini günceller.

Yönetici personel nitelikleri

MADDE 12 – (1) Eğitim kuruluşu tarafından atanan sorumlu yönetici personelin aşağıdaki şartları sağlaması gerekir:

a) Sorumlu müdür, eğitim kuruluşunun tüm eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu, harcama yetkisine sahip ve eğitim kuruluşunu tek başına temsil edecek düzeyde yetkiye sahip olmak zorundadır.

b) Eğitimden sorumlu yönetici personel, eğiticinin eğitimi veya pedagojik formasyon eğitimi almış ve en az beş yıllık uçuş harekât uzmanı tecrübesine sahip olmak zorundadır.

c) Kaliteden sorumlu yönetici personel, kalite konusunda ilgili kurs ve eğitimleri almış ve kalite konusunda en az iki yıllık çalışma tecrübesine sahip olmak zorundadır.

ç) Sorumlu müdürün, eğitimden ve kaliteden sorumlu yönetici personelin, 5 inci maddenin ikinci fıkrasına aykırı durumlarının tespiti halinde başvuruları kabul edilmez.

Eğitmenlerin nitelikleri ve kayıtlar

MADDE 13 – (1) Eğitim kuruluşu, bütün eğitmenlerin kayıtlarını tutmak zorundadır. Tutulan kayıtlar kişilerin deneyimlerini, vasıflarını ve eğitimlerini kapsar.

(2) Tüm eğitmenler için yetki alanları belirtilir.

(3) Eğitmenlere, yetki alanlarını belirten belgenin birer kopyası eğitim kuruluşu tarafından verilir.

(4) CRM/DRM eğitimi verecek eğitmenlerin;

a) CRM/DRM başlangıç eğitimini tamamlamış olmaları,

b) Eğiticinin eğitimi veya pedagojik formasyon eğitimi almış olmaları,

c) CRMI/DRMI eğitimini almış olmaları,

ç) İlk defa CRM/DRM başlangıç eğitimini verecek eğitmenlerin, tecrübeli bir CRM/DRM eğitmeni tarafından gözlemlenmeleri ve başarılı olmaları,

d) CRM/DRM eğitimi verecek eğitmenlerin, eğitmen olarak atanmalarını müteakip, eğitmenliklerinin geçerli olabilmesi için en az yılda bir eğitim vermeleri, son bir yıl içinde eğitim vermeyenlerin ise eğitmenliklerinin tazelenmesi için deneyimli başka bir CRM/DRM eğitmeni gözetiminde en az bir kez eğitim vermeleri,

gereklidir.

(5) DGR eğitimi verecek eğitmenlerin, tehlikeli maddeler mevzuatına ilişkin temel eğitimi ve aynı konuda eğitmenlik eğitimini başarı ile tamamlamış olmaları gereklidir.

(6) DGR eğitimi verecek eğitmenlerin, eğitmen olarak atanmalarını müteakip, eğitmenlik yetkilerinin geçerliliğinin devam etmesi için son 24 ayda ilgili kategoride eğitim vermeleri, son 24 ay içinde eğitim vermeyenlerin ise eğitmenliklerinin yenilenmesi için deneyimli başka bir DGR eğitmeni gözetiminde en az bir kez eğitim vermeleri gereklidir.

(7) Eğitmenler, eğitim verdikleri konulardaki güncel gelişmeleri takip etmekten, gereken tazeleme eğitimlerini almaktan ve eğitim içeriğindeki değişiklikler sonucu eğitimlerini yenilemekten sorumludur.

(8) Eğitim kuruluşunda görev yapan eğitmenlerden herhangi birisinin görevden ayrılması durumunda, en geç 10 gün içinde Genel Müdürlüğe kuruluş tarafından bilgi verilir.

Eğitim materyali

MADDE 14 – (1) Eğitim kuruluşu, yeterli eğitim materyalini her bir eğitim sınıfında kullanılabilir durumda bulundurur.

Kayıtlar

MADDE 15 – (1) Eğitim kuruluşu, her bir öğrenciye ait eğitim, sınav ve değerlendirme ile ilgili tüm kayıtları öğrencinin kursu bitirmesini takip eden 5 yıl boyunca saklamak zorundadır.

(2) Yetkisi iptal edilen eğitim kuruluşu, öğrencilere ait tüm eğitim, sınav ve değerlendirme kayıtlarının onaylı suretlerini, talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğe sunmak zorundadır.

Eğitim prosedürleri ve kalite sistemi

MADDE 16 – (1) Kurum ve kuruluş, eğitim standartlarını, teorik ve uygulamalı sınavların güvenilirliğini ve eğitim prosedürlerinin yeterliliğini içeren bir kalite sistemi kurar.

(2) Kalite sistemi, düzeltici faaliyetlerin hem tanımlanması hem de vaktinde ilgili birimlere iletilmesinin sağlanması amacıyla sorumlu müdüre yönelik bir geri besleme sistemi içermelidir. Geri besleme sistemi, her durumda uygunsuzlukları, yetersizlikleri ve yanlışları düzeltmesi istenen sorumlu

kişileri açıkça belirtmeli ve uygun zaman diliminde tamamlanamayan düzeltici faaliyetlerin DEEK içinde tanımlı prosedüre göre takip edildiğini açıkça ortaya koyar.

Eğitim uygulama esasları

MADDE 17 – (1) Eğitim kuruluşu ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanına uygun olarak hazırlanan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanan DEEK'te belirtildiği şekilde eğitimlerini gerçekleştirir.

(2) Uçuş harekât uzmanı eğitimi, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3'te belirtilen teorik ve uygulamalı eğitimlerin ve sınavların kapsamından daha az içerikte ve sürede olamaz.

(3) Eğitimler, geçerli lisansa sahip FDI'lar ve Genel Müdürlük tarafından uygun görülen eğitmenler tarafından verilir ve değerlendirilir.

(4) Eğitim kuruluşu, müfredat dâhilindeki DGR, CRM/DRM gibi uzmanlık gerektiren derslerin uçuş harekât uzmanı adayı tarafından başarıyla tamamlanmasını müteakip ilgili sertifikaları düzenler.

(5) Eğitim kuruluşu, uçuş harekât uzmanı eğitimini başarıyla tamamlayan her bir aday için belge verir, fakat bu belge Genel Müdürlük tarafından düzenlenecek uçuş harekât uzmanı lisansının yerine geçmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uçuş Harekât Uzmanı Lisanslandırması

Başvuru

MADDE 18 – (1) Uçuş harekât uzmanı lisansı için Ek-3'te belirtilen belgeler ve lisans başvuru formu ile Genel Müdürlüğe başvuruda bulunulur. Formun güncel hali Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayımlanır.

(2) Teorik ve uygulamalı eğitimleri tamamlayarak teorik ve uygulamalı sınavlar ile stajdan başarılı olan adaylar, stajın bitim tarihinden itibaren en geç 9 ay içinde lisans tanzimi için Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur. Belirtilen süre içerisinde başvuruda bulunmayan adaylar, lisanslarının tanzim edilebilmesi için tekrar teorik ve uygulamalı sınavlara girerek bu sınavlardan başarılı olmalı ve stajlarını başarı ile tamamlamak zorundadır.

(3) Genel Müdürlük, bu Yönetmelikte belirtilen teorik ve uygulamalı eğitimler ile asgari staj deneyimi şartlarını sağlayan kişilere uçuş harekât uzmanı lisansı düzenler.

(4) KKTC ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınan diğer ICAO üyesi ülkelerce lisanslandırılan uçuş harekât uzmanlarının ülkemizde çalışabilmeleri için, aşağıda belirtilen şartlar çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından uçuş harekât uzmanı lisansı tanzim edilir:

a) Uçuş harekât uzmanı lisansını düzenleyen ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından verilen uçuş harekât uzmanı lisans teyit mektubu, Genel Müdürlüğe sunulan lisans başvuru dosyasına eklenir.

b) Lisanslı uçuş harekât uzmanları için teorik ve uygulamalı eğitimleri tamamlama şartı aranmaz. Sınav komisyonu üyelerince yapılan uygulamalı sınava girerek başarılı olmaları halinde lisans dönüşüm işlemleri yapılır.

Ön şartlar

MADDE 19 – (1) Uçuş harekât uzmanı eğitimi almak isteyen adaylarda aşağıdaki nitelikler aranır:

a) 21 yaşından gün almış olmak.

b) En az ön lisans programlarının birinden mezun olmak.

c) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan veya denkliği belirlenen İngilizce sınavlarının birinden en az 50 veya eş değeri puan almak.

ç) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş havacılık tıp merkezlerinde yapılan muayene sonucunda, uçuş harekât uzmanı görevlerini yerine getirmeye engel teşkil edebilecek herhangi bir fiziksel ya da akli hastalığa sahip olmadığını, merkezi sinir sisteminin normal olduğunu, gözlüklü ya da gözlüksüz en az 6/9 görme keskinliğine sahip olduğunu, yeterli işitme kapasitesine sahip olduğunu, kulak, burun ve boğaz fonksiyonlarının normal olduğunu belgeleyen sağlık kaydına sahip olmak.

Sınavlar

MADDE 20 – (1) Uçuş harekât uzmanı lisans sınavları her takvim yılı içerisinde dört kez yapılır ve sınav tarihleri, başvuru tarihleri ve sınav yerleri Ocak ayı içerisinde internet sayfası aracılığı ile kamuoyuna duyurulur.

(2) Sınavlar, Genel Müdürlük tarafından teşkil edilen sınav komisyonu tarafından yürütülür.

(3) Sınav soruları, sınav komisyonu tarafından uçuş harekât uzmanı soru bankasından seçilir.

(4) Sınavlarda, öğrencilerin eğitim notlarını kullanmasına izin verilmez.

(5) Sınav sorularının asgari % 40'ı İngilizce olarak sorulur.

(6) Teorik sınavda adaylara, çoktan seçmeli 120 soru sorulur ve toplam 2 saat 30 dakika süre verilir. Uygulama sınavında adaylara 10 adet yazılı (klasik) soru sorulur ve toplam 90 dakika süre verilir.

(7) Adayların sınavlarda başarılı kabul edilebilmeleri için 100 tam puan üzerinden en az 70 puan almaları gerekir.

(8) Teorik sınavda başarılı olamayan adaylar uygulama sınavına alınmaz.

(9) Teorik ve uygulamalı eğitimin tamamlanmasını müteakip en geç 6 ay içerisinde teorik veya uygulamalı sınavlara girilmesi zorunludur.

(10) Sınavlarda başarılı olan adayların, sınav bitimini müteakip 6 ay içinde uçuş harekât uzmanı görevlerinin yapıldığı bir işletmede 30 iş günü staj yapmaları zorunludur.

(11) Aday en fazla 4 sınav döneminde teorik veya uygulamalı sınava girebilir. Her bir döneme ait teorik veya uygulamalı sınavlar bir diğer dönemle birleştirilemez. Girmiş olduğu sınavlarda 4 sınav dönemi sonunda da başarılı olamayan adayın, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili bir kuruluştan, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında tanımlı önceden tecrübesi olmayanlara yönelik eğitimi tekrar almadan yeniden sınavlara girmesine izin verilmez.

(12) Genel Müdürlük tarafından bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş eğitim kuruluşunda, uçuş harekât uzmanı eğitimi tamamlamayan adayların, teorik ve uygulama sınavlarına girmesine izin verilmez.

Eğitim ve deneyim şartları

MADDE 21 – (1) Uçuş harekât uzmanı lisansına esas asgari eğitim süreleri aşağıdaki gibidir:

a) Genel Müdürlük tarafından bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş veya ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen uçuş harekât uzmanı temel eğitimi için gerekli eğitim programını (müfredatını) uygulayan üniversitelerin sivil havacılık ile ilgili bölümlerinden lisans veya ön lisans derecesi ile mezun olanların asgari teorik eğitimi tamamladıkları kabul edilir ve doğrudan teorik ve uygulama sınavına kabul edilirler.

b) Asgari CPL lisansı sahibi olan pilotlar veya geçerli hava trafik kontrolörü lisansına sahip olanlar için talep etmeleri durumunda, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili kuruluş tarafından, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim programları uygulanır.

c) Görev yaptığı işletmenin uçuş harekât biriminde, yine aynı işletmede görevli FDI gözetiminde asgari 2 yıl süresince çalışan adaylar için talep etmeleri durumunda, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili kuruluş tarafından ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim programları uygulanır.

ç) Meteoroloji eğitimi veren üniversitelerin en az ön lisans programlarından mezun olanlar için talep etmeleri durumunda, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili kuruluş tarafından, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim programları uygulanır.

d) Sivil havacılık alanında eğitim veren üniversite ve yüksekokulların ilgili bölümlerinden mezun olmuş adaylar için talep etmeleri durumunda, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili kuruluş tarafından, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim programları uygulanır.

e) Bu fıkranın (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilenler dışında uçuş harekât uzmanı eğitimi alacak adaylar için, uçuş harekât uzmanı eğitimi vermeye yetkili kuruluş tarafından, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olmayanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim programları uygulanır.

f) Bu maddede belirtilen adayların lisanslarının tanzim edilebilmesi için Genel Müdürlük tarafından düzenlenen teorik ve uygulamalı sınavlardan başarılı olmaları ve asgari 30 iş günü mesleki staj yapmış olmaları zorunludur.

Deneyimin tespiti

MADDE 22 – (1) Başvuru sahibi adayın, aktif deneyimini yazılı olarak kanıtlaması gerekir.

(2) 21 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen adayların deneyimlerini gösterir Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları veya ek belgeler, gerektiğinde Genel Müdürlük tarafından talep edilebilir.

Lisansın geçerliliği

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında lisanslandırılan uçuş harekât uzmanlarının, uçuş emniyetini ihlal etmeleri veya Genel Müdürlük tarafından yapılan ya da yaptırılan denetim ve incelemeler sonucunda tespit edilmesi durumunda, işlenen kusura sebep olan uçuş harekât uzmanının geçerli lisansı, 6 ay süre ile askıya alınır. Lisans askı süresinin bitim tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde aynı kusurun ya da benzer uygunsuzluğun tekrar yaşanması halinde, uçuş harekât uzmanı lisansı bir yıl daha askıya alınır. Lisansı bir yıl süresince askıya alınmış kişilerin, bir kez daha lisansının bu Yönetmelik çerçevesinde askıya alınmasını gerektirecek harekette bulunmaları halinde lisansları bir daha verilmemek üzere iptal edilir. Uçuş emniyetini ağır derecede ihmal veya kasıtlı olarak ihlal edenlerin lisansları, bu sürelerle tabi olmaksızın iptal edilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hususlar Genel Müdürlük tarafından teşkil edilen bir komisyon tarafından değerlendirilir ve karara bağlanır.

(3) Uçuş harekât uzmanı lisansı 2 yıl için düzenlenir.

(4) Uçuş harekât uzmanı lisans sahibi 2 yıllık geçerlilik süresinin bitiminin 30 gün öncesinden itibaren Genel Müdürlüğe Ek-4'te belirtilen belgeler ile birlikte lisansın temdidini için başvurur.

(5) Uçuş harekât uzmanı lisansının temdit işlemleri öncesinde başvuru sahibinin;

a) Son 2 yılda uçuş harekât uzmanlığı görevine birbirini takip eden 12 aydan daha fazla ara vermemiş olması gereklidir. Bu durumda, lisansı 2 yıl için temdit edilir.

b) Son 2 yılda uçuş harekât uzmanlığı görevine birbirini takip eden 12 aydan daha fazla ara vermesi durumunda, tazeleme eğitimi tamamlanıncaya kadar lisansı temdit edilmez. Uçuş harekât uzmanı lisansının yeniden geçerlilik kazanabilmesi için eğitim kuruluşu veya görev yaptığı havayolu işletmesi tarafından tazeleme eğitimine tabi tutulması ve eğitim bitiminde ilgili eğitim kayıtlarının Genel Müdürlüğe sunulması gerekir.

(6) 2 yıl ve daha fazla süre uçuş harekât uzmanlığı görevi yapmayan kişilerin mevcut lisansları geçerliliğini yitirir. Uçuş harekât uzmanı lisansının yeniden geçerlilik kazanabilmesi için, eğitim kuruluşunda veya kendi uçuş harekât uzmanı personeli için eğitim vermeye yetkilendirilmiş havayolu işletmesinde, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitimlerin tamamlanması ve ilgili eğitim kayıtlarının Genel Müdürlüğe sunulması gerekir.

(7) İlk defa lisans almış olanların, lisans veriliş tarihinden itibaren ilk 2 yıl içerisinde uçuş harekât uzmanlığı görevi yapmamaları durumunda, lisansları geçerliliğini yitirir. Lisanslarının yeniden geçerlilik kazanabilmesi için, uçuş harekât uzmanı eğitim kuruluşunda veya kendi uçuş harekât uzmanı personeli için eğitim vermeye yetkilendirilmiş havayolu işletmesinde, ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirtilen önceden tecrübesi olanlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitimlerin tamamlanması ve 30 iş günü mesleki staj yapılması gerekir.

(8) Uçuş harekât uzmanı, görevli bulunduğu süre zarfında, lisansını yanında bulundurur ve yetkililerce sorulduğunda ibraz eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler ve İdari Yaptırımlar

Cezai hükümler ve idari yaptırımlar

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymayan uçuş harekât uzmanına ve eğitim kuruluşuna; 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 143 üncü maddesi, **(Değişik ibare:RG-15/1/2019-30656 Mükerrer)** 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve

Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 nci maddesi ile 29/1/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik (SHY-İPC) kapsamında işlem yapılır.

(2) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetkilendirilen eğitim kuruluşlarının bu Yönetmelikte ve ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 dokümanında belirlenen asgari yeterliliklerin tamamının veya bir kısmının karşılanmadığının veya kaybedildiğinin tespit edilmesi halinde, eğitim yetkileri, bu Yönetmeliğe uygun hale getirilinceye kadar askıya alınır. En fazla 3 ay içerisinde asgari yeterliliklerin yerine getirilmemesi durumunda, eğitim yetkisi iptal edilir.

(3) Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere ve ICAO Doc. 7192-AN/857 PART D-3 gerekliliklerine aykırılığı tespit edilen önemli bir eksiklik, yetersizlik veya kusur olması halinde sorumlu yönetici personelin onay belgesi iptal edilir. Onay belgesi iptal edilen sorumlu yönetici personel, en az 2 yıl süreyle bir başka sivil havacılık işletmesinde yönetici personel olarak görev yapamaz.

(4) Eğitim yetkisinin askıya alınması veya iptal edilmesi durumunda, yetki belgesinin, sorumlu yönetici personel onay formlarının ve DEEK onay sayfasının asıllarını, Genel Müdürlüğe en çok bir ay içerisinde iade etmeyen eğitim kuruluşunun sorumlu müdürü en az 2 yıl süreyle bir başka sivil havacılık işletmesinde yönetici personel olarak görev yapamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 25 – (1) 10/1/1972 tarihli ve 14068 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Uçuş Harekât Uzmanı (Dispeçer) Lisans Yönetmeliği (SHD: T-44) yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar ve kazanılmış haklar

MADDE 26 – (1) Uçuş Harekât Uzmanı (Dispeçer) Lisans Yönetmeliği (SHD: T-44)’ne yapılmış atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

(2) Uçuş Harekât Uzmanı (Dispeçer) Lisans Yönetmeliği (SHD: T-44)’ne göre kazanılmış haklar saklıdır.

Düzenleme yetkisi

MADDE 27 – (1) Genel Müdürlük, bu Yönetmelikte yer almayan, istisnai özellik arz eden teknik konular ve ICAO tarafından bu konulara ilişkin yapılan değişiklikler ile ilgili alt düzenleme yapmaya yetkilidir.

Geçiş süresi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Uçuş harekât uzmanı eğitimi konusunda yetkilendirilen kuruluşlar ile kendi uçuş harekât uzmanı personeli için eğitim vermeye yetkilendirilmiş havayolu işletmeleri, mevcut durumlarını bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine uygun hale getirmek zorundadır.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce yetkilendirilen eğitim kuruluşu bünyesinde veya kendi uçuş harekât uzmanı personeli için eğitim vermeye yetkilendirilmiş havayolu işletmelerinde eğitime başlamış olan uçuş harekât uzmanı adaylarının lisans işlemleri 31/12/2016 tarihine kadar Uçuş Harekât Uzmanı (Dispeçer) Lisans Yönetmeliği (SHD: T-44)’ne göre tamamlanır.

(3) Uçuş Harekât Uzmanı (Dispeçer) Lisans Yönetmeliği (SHD: T-44)’ne göre lisans almış ve lisans geçerlilik süreleri bu Yönetmelik yayımlandıktan sonra dolan uçuş harekât uzmanlarının lisans temdit ve yenileme işlemleri bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılır.

Yürürlük

MADDE 28 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
16/3/2016	29655
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	

	Tarihi	Sayısı
1.	17/4/2022	31812
2.		

EK-1

BAŞVURU DOSYASINDA BULUNMASI GEREKEN DOKÜMANLAR

1. Eğitim kuruluşu yetki belgesi başvuru formu,
2. Şirket ana sözleşmesinin sureti,
3. Eğitim kuruluşu için Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan noterden onaylı kurs açma onay belgesi veya uçuş harekât uzmanı eğitimi verileceğine dair ilgili bölümün/programın açılması hakkında söz konusu üniversitenin senato kararı ve Yükseköğretim Kurumunun Genel Kurul kararı,
4. Eğitim kuruluşu ile ilgili yayımlanmış tüm ticaret sicili gazeteleri veya suretleri,
5. Kurucu üyelerin, hissedarların, ortakların ve yönetim kurulu üyelerinin isimleri, T.C. kimlik numaraları, özgeçmişleri ve bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı durumlarının olmadığına taahhüt edilmesi (Genel Müdürlük ihtiyaç halinde adli sicil ve arşiv kaydı belgesi talep edebilir.),
6. Hissedarların ve yönetim kurulu üyelerinin noterden tasdikli tebligat adresleri,
7. Eğitim kuruluşunu temsil ve ilzam yetkisi bulunan şahısların isimleri T.C. kimlik numaraları, **(Değişik ibare:RG-17/4/2022-31812) yetkili olduklarını gösterir sicil tasdiknamesi** ve bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı durumlarının olmadığına taahhüt edilmesi (Genel Müdürlük ihtiyaç halinde adli sicil ve arşiv kaydı belgesi talep edebilir.),
8. Eğitim kuruluşunun, hissedarlarının ve hissedarların ticari faaliyetlerinden dolayı sahip oldukları diğer şirketlerin vergi borcunun, SGK prim borcunun olmadığını gösteren taahhütname (Genel Müdürlük ihtiyaç halinde resmi yazı talep edebilir.),
9. Eğitim kuruluşu tarafından Ek-2'ye göre hazırlanan ve sorumlu müdür tarafından imzalanan Dispeçer Eğitim El Kitabı,
10. Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen sorumlu yönetici personelin isimleri, T.C. kimlik numaraları, özgeçmişleri, lisans ve sertifika suretleri, SGK işe giriş bildirgeleri, iş sözleşmesi veya ek protokol ile bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı durumlarının olmadığına taahhüt edilmesi (Genel Müdürlük ihtiyaç halinde adli sicil ve arşiv kaydı belgesi talep edebilir.),
11. Eğitici personelin isimleri, özgeçmişleri, lisans ve sertifika suretleri, öğretim elemanı atama formu veya Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınmış onay belgesi (Ticari olarak 3. şahıslara eğitim verilmeyecek ise aranmaz), SGK işe giriş bildirgeleri ve iş sözleşmesi veya ek protokol,
12. Eğitim kuruluşu için tasarlanan organizasyon şeması,
13. Kuruluştaki eğitim materyallerinin listesi,
14. Genel Müdürlük ücret tarifesinde belirtilen hizmet bedelinin ödendiğini gösterir dekont.

Açıklamalar:

1. Taahhüt formlarında taahhütte bulunan kişi ile birlikte kuruluşun sorumlu müdürünün de imzasının bulunması gereklidir.
2. Taahhüde aykırı durumların tespiti halinde verilen izin Genel Müdürlük tarafından iptal edilir.
3. Ticari olarak üçüncü şahıslara eğitim vermemek kaydıyla, sadece kendi personeli için uçuş harekât uzmanı eğitimi yetkisi talep eden havacılık işletmelerinden bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan madde (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) ve (10) aranmaz.

EK-2

UÇUŞ HAREKÂT UZMANI EĞİTİMİ EL KİTABI (DEEK)

BÖLÜM 1: YÖNETİM

- 1.1 Sorumlu Müdür Tarafından Hazırlanan Taahhüt
- 1.2 Revizyon Sayfası
- 1.3 Emniyet ve Kalite Politikası
- 1.4 Yönetici Personel
- 1.5 Yönetici Personelin Görev ve Sorumlulukları
- 1.6 Yönetim Organizasyon Şeması
- 1.7 Eğitimci Personelin Listesi
- 1.8 İşgücü Kaynakları
- 1.9 Genel Müdürlük Tarafından Onaylanması İstenen Tüm Tesislerin Genel Tasviri ve Çizimi
- 1.10 Kuruluş Faaliyet Alanı
- 1.11 Kuruluşun Faaliyet Alanı, Adres, Yönetici ve Eğitimci Personel Değişikliklerinin Genel Müdürlüğe Bildirilme Yöntemleri
- 1.12 DEEK Düzeltme Yöntemleri
- 1.13 Kısaltmalar

BÖLÜM 2: EĞİTİM PROSEDÜRLERİ

- 2.1 Eğitim Materyalleri
- 2.2 Kullanılan Eğitim Materyallerinin Standartları
- 2.3 Eğitim Materyallerinin Öğrenciler Tarafından Kullanımı (Alternatif Aletler Dahil)
- 2.4 Kuruluş Tesislerindeki Çevresel Standartlar
- 2.5 Kullanılan Eğitim Dokümanlarının Listesi ve Güncelliği

BÖLÜM 3: EĞİTİM İÇERİKLERİ

- 3.1 Genel Eğitim
- 3.1.1 Eğitim programı
- 3.1.2 Sınavlar
- 3.1.3 Değerlendirme prosedürleri
- 3.1.4 Değerlendirme formları
- 3.2 Eğitim Referansları
- 3.2.1 ICAO tarafından yayımlanan Doc. 7192-AN/857 Part D-3'e paralel olarak hazırlanan konu başlıkları ve ders saatleri
- 3.3 Pratik Değerlendirmeler
- 3.4 Eğitim Sonrası İşlemler
- 3.5 Kayıtların Saklanması

BÖLÜM 4: KALİTE SİSTEMİ PROSEDÜRLERİ

- 4.1 Kuruluşta Verilen Eğitimlerin Kalite Denetlemesi
- 4.2 Kalite Denetlemesi Düzeltici İşlem Prosedürü
- 4.3 Eğitimci Personel İçin Yeterlilik Belirleme ve Eğitim Yöntemleri
- 4.4 Eğitimci Personel Kayıtları
- 4.5 Kalite Denetçileri
- 4.6 Kalite Tetkik Personelinin Görevlendirilmesi
- 4.7 FDI Görevlendirilmesi
- 4.8 Kuruluş Prosedürlerinden Sapma Durumunun Kontrolü
- 4.9 İnsan Faktörü Eğitim Prosedürü
- 4.10 Personel Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi

BÖLÜM 5

- 5.1 Örnek Dokümanlar
- 5.2 Anlaşmalı Kuruluşların Listesi
- 5.3 Eğitim Verilen Tesislerin Listesi

**UÇUŞ HAREKÂT UZMANI LİSANSININ TANZİM EDİLMESİNE
ESAS BELGELER**

1. Uçuş harekât uzmanı lisansı başvuru formu,
2. Nüfus cüzdanı örneği,
3. Adli sicil ve arşiv kaydı bulunmadığına dair taahhütname,
4. Fotoğraf (4 Adet),
5. Eğitim kuruluşundan uçuş harekât uzmanı eğitimi aldığını gösterir belge veya ICAO Doc. 7192-AN/857 Part D-3 dokümanında belirtilen uçuş harekât uzmanı temel eğitimi için gerekli eğitim programını/müfredatını uygulayan üniversitelerin sivil havacılık ile ilgili bölümlerinden lisans veya ön lisans derecesi ile mezun olduğunu gösterir diploma,
6. Bu Yönetmeliğin 20 nci maddesinde belirtilen sınavları geçtiğini gösterir belge,
7. Bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin (ç) bendi gereği istenen yabancı dil belgesi,
8. Bu Yönetmeliğin 21 inci maddesinde belirtilen deneyimleri gösterir belge,
9. Staj sonuç belgesi,
10. Genel Müdürlük ücret tarifesinde belirtilen hizmet bedelinin ödendiğini gösterir dekont.

**UÇUŞ HAREKÂT UZMANI LİSANSININ TEMDİT EDİLMESİNE
ESAS BELGELER**

1. Lisanslı uçuş harekât uzmanının son 2 yıl içerisinde asgari 1 yıl süre ile uçuş harekât uzmanı olarak görev yaptığına dair, görev yaptığı işletme tarafından verilen resmi yazı.
2. Genel Müdürlük ücret tarifesinde belirtilen hizmet bedelinin ödendiğini gösterir dekont.